

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

9. dubna 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Zásady unijního práva – Článek 4 odst. 3 SEU – Zásada loajální spolupráce – Procesní autonomie – Zásady rovnocennosti a efektivity – Zásada konformního výkladu vnitrostátního práva – Vnitrostátní právní úprava stanovící mimořádný opravný prostředek, jenž umožňuje obnovu občanskoprávního řízení ukončeného pravomocným rozsudkem – Důvody – Pozdější nález Ústavního soudu, kterým je za neslučitelné s Ústavou prohlášeno ustanovení vnitrostátního práva, na jehož základě byl vydán tento rozsudek – Nemožnost jednat před soudem z důvodu porušení práva – Široké použití tohoto opravného prostředku – Tvrzené porušení unijního práva vyplývající z pozdějšího rozhodnutí Soudního dvora, kterým bylo rozhodnuto o výkladu tohoto práva podle článku 267 SFEU – Směrnice 93/13/EHS – Zneužívající ujednání ve spotřebitelských smlouvách – Rozsudek pro zmeškání – Neprovedení přezkumu případné zneužívající povahy smluvních ujednání z úřední povinnosti“

Ve věci C-582/21,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Krajského soudu Varšava-Praga (Sąd Okręgowy Warszawa-Praga, Polsko) ze dne 31. srpna 2021, došlým Soudnímu dvoru dne 17. září 2021, v řízení

FY

proti

Profi Credit Polska S. A. w Bielsku Białej,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení: K. Lenaerts, předseda, L. Bay Larsen, místopředseda, A. Arabadžev, A. Prechal, K. Jürimäe, F. Biltgen, N. Piçarra a O. Spineanu-Matei (zpravodajka), předsedové senátů, S. Rodin, P. G. Xuereb, I. Ziemele, J. Passer a D. Gratsias, soudci,

generální advokát: N. Emiliou,

za soudní kancelář: M. Siekierzyńska, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 24. ledna 2023,

* Jednací jazyk: polština.

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za polskou vládu: B. Majczyna a S. Żyrek, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi: N. Ruiz García, A. Szmytkowska a P. Van Nuffel, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 14. září 2023,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 odst. 3 a čl. 19 odst. 1 SEU, jakož i zásad rovnocennosti a konformního výkladu vnitrostátního práva.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi FY a společností Profi Credit Polska S. A. w Bielsku Białej (dále jen „Profi Credit Polska“), jenž se týká částek, které má FY zaplatit v rámci plnění ze smlouvy o spotřebitelském úvěru.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Dvacátý čtvrtý bod odůvodnění směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288, oprava Úř. věst. 2016, L 303, s. 26) uvádí:

„vzhledem k tomu, že soudy nebo správní orgány členských států musí mít k dispozici odpovídající a účinné prostředky, aby zabránily dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách se spotřebiteli“.

- 4 Článek 3 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, je považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.“

- 5 Článek 6 odst. 1 uvedené směrnice uvádí:

„Členské státy stanoví, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazná a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných zneužívajících ujednání.“

- 6 Článek 7 odst. 1 téže směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a soutěžitelů byly k dispozici odpovídající a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.“

Polské právo

Polská Ústava

7 Článek 188 odst. 1 Ústavy Polské republiky (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, dále jen „polská Ústava“) stanoví, že Ústavní soud (Trybunał Konstytucyjny, Polsko) rozhoduje zejména o souladu zákonů s touto Ústavou.

8 Článek 190 odst. 1 až 4 polské Ústavy uvádí:

„1. Nálezy Ústavního soudu jsou závazné pro všechny orgány i osoby a jsou konečné.

2. Nálezy Ústavního soudu vydané ve věcech uvedených v článku 188 se neprodleně zveřejňují v úředním listu, v němž byl zveřejněn normativní akt. Nebyl-li akt zveřejněn, nález se zveřejní v *Úředním věstníku Polské republiky* „Monitor Polski“.

3. Nález Ústavního soudu je vykonatelný dnem svého vyhlášení; Ústavní soud však může stanovit, že normativní akt pozbývá své závazné povahy k jinému dni. [...]

4. Nález Ústavního soudu, kterým se za neslučitelný s Ústavou, mezinárodní smlouvou či zákonem prohlašuje normativní akt, na jehož základě bylo vydáno pravomocné rozhodnutí soudu, konečné správní rozhodnutí nebo rozhodnutí v jiné věci, je základem pro obnovu řízení, zrušení rozhodnutí nebo jiné řešení na základě zásad a postupů stanovených ustanoveními upravujícími příslušné řízení.“

Občanský soudní řád

9 Článek 399 odst. 1 Občanského soudního řádu (ustawa – Kodeks postępowania cywilnego) ze dne 17. listopadu 1964 (Dz. U. z roku 1964, částka 43, č. 296), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „občanský soudní řád“), stanoví:

„V případech uvedených v tomto oddíle lze podat návrh na obnovu řízení, které bylo ukončeno pravomocným rozsudkem.“

10 Podle čl. 401 odst. 2 občanského soudního řádu lze návrh na obnovu řízení z důvodu neplatnosti podat tehdy, „pokud byla účastníku řízení [...] z důvodu porušení práva odňata možnost jednat před soudem; návrh na obnovu řízení však nelze podat, pokud nemožnost jednat před soudem pominula dříve, než rozsudek nabyl právní moci, pokud byl nedostatek zastoupení uplatněn prostřednictvím námítky protiprávnosti, nebo pokud účastník řízení souhlasil s [předchozími] fázemi řízení“.

11 Článek 401¹ občanského soudního řádu uvádí:

„Návrh na obnovu řízení lze podat rovněž v případě, že Ústavní soud rozhodl, že normativní akt, na jehož základě byl rozsudek vydán, je neslučitelný s Ústavou, ratifikovanou mezinárodní smlouvou nebo zákonem.“

12 Článek 407 odst. 1 a 2 občanského soudního řádu stanoví:

„1. Návrh na obnovu řízení musí být podán ve lhůtě tří měsíců; tato lhůta začíná běžet ode dne, kdy se účastník řízení dozvěděl o důvodu pro obnovu řízení, a je-li tímto důvodem nemožnost jednat před soudem nebo nedostatek řádného zastoupení, začíná běžet ode dne, kdy se účastník řízení, jeho statutární orgán nebo jeho zákonný zástupce s rozsudkem seznámil.

2. V situaci uvedené v článku 401¹ musí být návrh na obnovu řízení podán ve lhůtě do tří měsíců ode dne, kdy se nález Ústavního soudu stal pravomocným. Pokud rozhodnutí uvedené v článku 401¹ ke dni vyhlášení nálezu Ústavního soudu ještě nenabývalo právní moci z důvodu podání odvolání, které bylo následně zamítnuto, začíná lhůta běžet ode dne oznámení zamítavého rozhodnutí, nebo v případě, že bylo vyneseno na veřejném jednání, ode dne vyhlášení tohoto zamítavého rozhodnutí.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 13 Dne 16. června 2015 uzavřela FY s úvěrovou společností Profi Credit Polska smlouvu o spotřebitelském úvěru na částku 4 000 polských zlotých (PLN) (přibližně 920 eur). Tato smlouva obsahovala ujednání, že celková částka, kterou má FY zaplatit, činí 13 104 PLN (přibližně 3 020 eur) a je splatná ve 48 měsíčních splátkách ve výši 273 PLN (přibližně 63 eur).
- 14 Při uzavření uvedené smlouvy FY vystavila blankosměnku, kterou společnost Profi Credit Polska následně doplnila o částku 8 170,11 PLN (přibližně 1 880 eur) a datum splatnosti.
- 15 Dne 30. října 2017 podala společnost Profi Credit Polska k Obvodnímu soudu pro Varšavu Pragu-jih (Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi, Polsko, dále jen „soud prvního stupně“) žalobu znějící na zaplacení částky 8 170,11 PLN, včetně smluvních úroků. K žalobě byla připojena pouze uvedená směnka a oznámení o výpovědi úvěrové smlouvy dotčené ve věci v původním řízení, v níž byl uveden zůstatek úvěru, který má být splacen, ve výši 6 779 PLN (přibližně 1 560 eur) a celková výše nedoplatků, jež odpovídá částce 8 170,11 PLN.
- 16 Dne 17. dubna 2018 vydal soud prvního stupně rozsudek pro zmeškání (dále jen „rozsudek pro zmeškání“) opatřený doložkou vykonatelnosti, kterým FY uložil zaplatit společnosti Profi Credit Polska částku 8 170,11 PLN navýšenou o zákonné úroky z prodlení a zamítl žalobu v části týkající se smluvních úroků.
- 17 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že tento rozsudek vycházel pouze ze směnky podepsané FY a z vyjádření obsažených v žalobě podané společností Profi Credit Polska. Tato společnost nepředložila úvěrovou smlouvu dotčenou ve věci v původním řízení a soud prvního stupně ji k jejímu předložení nevyzval.
- 18 FY se proti rozsudku pro zmeškání neodvolala, načež tento rozsudek uplynutím lhůty dvou týdnů stanovené za tímto účelem nabyl právní moci.
- 19 Dne 25. června 2019 podala FY k soudu prvního stupně návrh na obnovu řízení, které bylo ukončeno rozsudkem pro zmeškání. FY tento návrh odůvodnila čl. 401 odst. 2 občanského soudního řádu, neboť měla za to, že tento soud nesprávně vyložil směrnici 93/13, čímž ji z důvodu porušení práva odňal možnost jednat před soudem ve smyslu tohoto ustanovení. Konkrétně FY uvedenému soudu vytýkala, že vyhověl návrhu společnosti Profi Credit Polska na

základě směnky, kterou vystavila, aniž zkoumal případnou zneužívající povahu ujednání úvěrové smlouvy, kterou s ní tato společnost uzavřela, zejména pokud jde o neúrokové náklady úvěru. FY se v tomto ohledu dovolávala zejména rozsudku ze dne 13. září 2018, Profi Credit Polska (C-176/17, dále jen „rozsudek Profi Credit Polska I“, EU:C:2018:711). Společnost Profi Credit Polska uvedla, že návrh na obnovu řízení by měl být zamítnut z důvodu, že byl podán po uplynutí lhůty stanovené za tímto účelem. Tato společnost rovněž odkázala na skutečnost, že FY, která se s obsahem rozsudku pro zmeškání seznámila, proti němu nepodala odvolání.

- 20 Usnesením ze dne 27. srpna 2020 zamítl soud prvního stupně návrh na obnovu řízení jako opožděně podaný a zároveň uvedl, že se tento návrh neopírá o žádné zákonné důvody.
- 21 FY podala proti tomuto usnesení ke Krajskému soudu Varšava-Praga (Sąd Okręgowy Warszawa-Praga, Polsko), který je předkládajícím soudem, odvolání, ve kterém soud prvního stupně zejména vytýká, že nezohlednil unijní právo a judikaturu Soudního dvora, konkrétně povinnost vnitrostátních soudů, aby z úřední povinnosti zkoumaly případnou zneužívající povahu ujednání spotřebitelské smlouvy.
- 22 Předkládající soud má za to, že jelikož soud prvního stupně nezkoumal úvěrovou smlouvu dotčenou ve věci v původním řízení, a tudíž ani případnou zneužívající povahu ujednání, která obsahovala, je pravděpodobné, že rozsudek pro zmeškání porušuje články 6 a 7 směrnice 93/13, jak byly vyloženy Soudním dvorem zejména v rozsudku Profi Credit Polska I.
- 23 Za těchto podmínek si tento soud klade otázku, zda mu unijní právo neukládá povinnost vyhovět návrhu FY na obnovu řízení bez ohledu na skutečnost, že FY proti rozsudku pro zmeškání nepodala odvolání.
- 24 V tomto ohledu předkládající soud zdůrazňuje význam zásady překážky věci pravomocně rozsouzené, jakož i nezvratnou povahu pravomocných rozsudků, zmiňuje, že v polském právu neexistuje ustanovení, které by výslovně stanovilo, že rozhodnutí Soudního dvora je důvodem pro obnovu řízení, a uvádí, že unijní právo neukládá vnitrostátním soudům obecnou povinnost obnovy řízení vedoucího k vydání pravomocného rozhodnutí, aby se zohlednilo rozhodnutí Soudního dvora týkající se výkladu unijního práva.
- 25 Dále se předkládající soud táže, zda zásady rovnocennosti a konformního výkladu vnitrostátního práva nevyžadují, aby relevantní ustanovení polského práva vyložil tak, že je obnova řízení ve věci v původním řízení možná. Konkrétně se jedná o dvě ustanovení občanského soudního řádu.
- 26 Zaprvé tento soud uvádí článek 401¹ občanského soudního řádu, jenž umožňuje obnovu řízení – které skončilo pravomocným rozsudkem – v návaznosti na vydání nálezu Ústavního soudu (Trybunał Konstytucyjny), kterým bylo shledáno protiústavním ustanovení vnitrostátního práva, na jehož základě byl tento rozsudek vydán. Klade si otázku, zda zásada rovnocennosti nevyžaduje, aby toto ustanovení použil *per analogiam* v situaci, kdy poté, co vnitrostátní rozsudek nabyl právní moci, rozhodnutí Soudního dvora vedlo ke konstatování, že ustanovení vnitrostátního práva, na základě kterého byl tento rozsudek vydán, je neslučitelné s unijním právem.
- 27 Předkládající soud zadruhé odkazuje na čl. 401 bod 2 občanského soudního řádu, jenž umožňuje obnovu řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem, v případě, že byla účastníkovi řízení z důvodu porušení práva odňata možnost jednat před soudem. Tento soud si klade otázku, zda zásada konformního výkladu vnitrostátního práva nevyžaduje, aby bylo toto ustanovení vykládáno

tak, že se vztahuje i na případy, kdy vnitrostátní soud, který rozhodl rozsudkem pro zmeškání o žalobě prodávajícího nebo poskytovatele založené na smlouvě uzavřené se spotřebitelem, v rozporu se směrnicí 93/13 nezkoumal z úřední povinnosti případnou existenci zneužívajících ujednání v této smlouvě. V tomto ohledu uvedený soud uvádí, že podmínky pro výkon práva podat odvolání proti rozsudku pro zmeškání jsou do značné míry podobné podmínkám týkajícím se práva podat odpor proti platebnímu rozkazu, o nichž Soudní dvůr v rozsudku Profi Credit Polska I rozhodl, že z důvodu své obzvláště omezující povahy s sebou tyto podmínky nesou nezanedbatelné riziko, že dotýčný spotřebitel toto právo nevyužije, a že tak neumožňují zajistit dodržování práv, která spotřebiteli přiznává tato směrnice.

28 Za těchto podmínek se Krajský soud Varšava-Praga (Sąd Okręgowy Warszawa-Praga) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být čl. 4 odst. 3 a čl. 19 odst. 1 [SEU] s přihlédnutím k zásadě rovnocennosti [...], vykládány v tom smyslu, že rozhodnutí [Soudního dvora] o výkladu unijního práva vydané na základě čl. 267 odst. 1 [SFEU] představuje důvod pro obnovu občanskoprávního řízení ukončeného dřívějším pravomocným rozhodnutím, pokud takové ustanovení vnitrostátního práva, jako je článek 401¹ [občanského soudního řádu], umožňuje obnovu řízení v případě vydání pravomocného [rozsudku] na základě ustanovení [vnitrostátního práva], o kterém Ústavní soud (Trybunał Konstytucyjny) nálezem rozhodl, že je v rozporu s právním aktem vyšší právní síly?
- 2) Vyžaduje zásada konformního výkladu vnitrostátního práva vyplývající z čl. 4 odst. 3 [SEU] [...], aby takové vnitrostátní ustanovení, jako je čl. 401 odst. 2 občanského soudního řádu, bylo vykládáno široce, aby důvod pro obnovu řízení stanovený v tomto ustanovení bylo možné uplatnit na pravomocný rozsudek pro zmeškání, ve kterém soud – v rozporu s povinnostmi vyplývajícími z rozsudku [Profi Credit Polska I] – nezkoumal smlouvu uzavřenou mezi spotřebitelem a poskytovatelem půjčky z hlediska zneužívajících ujednání, ale omezil se jen na posouzení formální platnosti směnky?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 29 Předně je třeba podotknout, že předkládající soud v návaznosti na žádost o informace, kterou mu zaslal Soudní dvůr dne 13. července 2022, upřesnil, že v rámci první otázky měl na mysli jak nálezy uvedené v čl. 190 odst. 4 polské Ústavy, kterými Ústavní soud (Trybunał Konstytucyjny) za neslučitelné s touto Ústavou nebo jinou normou vyšší právní síly prohlašuje ustanovení vnitrostátního práva, na jehož základě byl vydán pravomocný rozsudek, tak tzv. „negativní výkladové“ nálezy, kterými tento soud prohlašuje za neslučitelný s uvedenou Ústavou nebo jinou normou vyšší právní síly určitý výklad ustanovení vnitrostátního práva, na jehož základě byl vydán tento rozsudek.
- 30 Předkládající soud uvedl, že ačkoli je dosah těchto negativních výkladových nálezů v rámci občanskoprávních řízení ukončených pravomocným rozsudkem sporný, má za to, že je vydání takového nálezu v polském právu důvodem pro obnovu takového řízení. Polská vláda tento výklad zpochybňuje.

- 31 V tomto ohledu však stačí připomenout, že podle ustálené judikatury je v rámci řízení upraveného v článku 267 SFEU, které je založeno na jasném rozdělení funkcí mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, ke zjištění a posouzení skutkových okolností sporu v původním řízení i k výkladu a uplatňování vnitrostátního práva příslušný pouze vnitrostátní soud (rozsudky ze dne 14. června 2012, *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 76, jakož i ze dne 22. září 2022, *Servicios Prescriptor y medios de pagos EFC*, C-215/21, EU:C:2022:723, bod 26).
- 32 Je tedy třeba zohlednit tuto otázku, jak je upřesněna v informacích poskytnutých předkládajícím soudem uvedených v bodě 29 tohoto rozsudku.
- 33 Je tudíž třeba mít za to, že podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 4 odst. 3 a čl. 19 odst. 1 SEU, jakož i zásada rovnocennosti musí být vykládány v tom smyslu, že pokud mimořádný opravný prostředek zavedený vnitrostátním procesním ustanovením umožňuje jednotlivci podat návrh na obnovu řízení – které skončilo pravomocným rozsudkem – z důvodu pozdějšího nálezu Ústavního soudu dotyčného členského státu, kterým je za neslučitelné s Ústavou nebo jinou normou vyšší právní síly prohlášeno ustanovení vnitrostátního práva, na jehož základě byl tento rozsudek vydán, nebo určitý výklad takového ustanovení, vyžadují, aby bylo možné tento návrh na obnovu řízení podat i z důvodu vydání rozhodnutí Soudního dvora o předběžné otázce týkající se výkladu unijního práva podle článku 267 SFEU (dále jen „výkladové rozhodnutí o předběžné otázce“).
- 34 Pokud jde o čl. 19 odst. 1 SEU druhý pododstavec tohoto ustanovení, na který se jako jediný odkazuje předkládající soud, ukládá členským státům povinnost stanovit prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých unijním právem (rozsudek ze dne 21. prosince 2021, *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, bod 56 a citovaná judikatura).
- 35 Zajištění účinné právní ochrany však neznamená povinnost členských států stanovit mimořádné opravné prostředky, které umožní obnovu řízení – ukončeného pravomocným rozsudkem – v návaznosti na vydání výkladového rozhodnutí o předběžné otázce.
- 36 Z judikatury Soudního dvora totiž vyplývá, že unijní právo nevyžaduje, aby soudní orgán musel v zásadě pozměnit své rozhodnutí zakládající překážku věci pravomocně rozsouzené tak, aby zohledňovalo výklad relevantního ustanovení tohoto práva, který Soudní dvůr přijal až po vydání daného rozhodnutí (rozsudky ze dne 10. července 2014, *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 60, a ze dne 6. října 2015, *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 38).
- 37 V tomto ohledu je třeba připomenout význam, který má jak v unijním právním řádu, tak ve vnitrostátních právních rádech zásada překážky věci pravomocně rozsouzené. Za účelem zajištění jak stability práva a právních vztahů, tak řádného výkonu spravedlnosti je totiž důležité, aby soudní rozhodnutí, která se po vyčerpání možných procesních prostředků nebo po uplynutí lhůt stanovených pro tyto procesní prostředky stala pravomocnými, již nemohla být zpochybněna (rozsudky ze dne 6. října 2015, *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 28 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 17. května 2022, *Ibercaja Banco*, C-600/19, EU:C:2022:394, bod 41 a citovaná judikatura).
- 38 Unijní právo tudíž nenutí vnitrostátní soud k tomu, aby nepoužil vnitrostátní procesní pravidla přiznávající soudnímu rozhodnutí povahu zakládající překážku věci pravomocně rozsouzené, třebaže by jejich nepoužití umožnilo napravit vnitrostátní stav neslučitelný s tímto právem (rozsudky ze dne 6. října 2015, *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 29 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 17. května 2022, *Ibercaja Banco*, C-600/19, EU:C:2022:394, bod 42 a citovaná judikatura).

- 39 Při neexistenci unijní právní úpravy v dané oblasti spadají podmínky naplňování zásady překážky věci pravomocně rozsouzené na základě zásady procesní autonomie vnitrostátních právních řádů členských států do působnosti těchto právních řádů; je však třeba dodržet zásady rovnocennosti a efektivity (rozsudky ze dne 10. července 2014, *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 54, a ze dne 24. října 2018, *XC a další*, C-234/17, EU:C:2018:853, bod 21).
- 40 Podle zásady loajální spolupráce zakotvené v čl. 4 odst. 3 SEU totiž nesmějí být procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, méně příznivé než ty, které se týkají obdobných řízení vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti), a nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (rozsudek ze dne 24. října 2018, *XC a další*, C-234/17, EU:C:2018:853, bod 22, jakož i citovaná judikatura).
- 41 Dodržování požadavků vyplývajících ze zásad rovnocennosti a efektivity musí být analyzováno s ohledem na postavení daných pravidel v řízení jako celku, na průběh řízení a zvláštnosti těchto pravidel před jednotlivými vnitrostátními orgány (rozsudek ze dne 24. října 2018, *XC a další*, C-234/17, EU:C:2018:853, bod 24, jakož i citovaná judikatura).
- 42 Z výše uvedeného vyplývá, že pokud použitelná vnitrostátní procesní pravidla dávají za určitých podmínek vnitrostátnímu soudu možnost, aby pozměnil rozhodnutí zakládající překážku věci pravomocně rozsouzené tak, aby byl vzniklý stav slučitelný s vnitrostátním právem, musí být tato možnost v souladu se zásadami rovnocennosti a efektivity využita, jsou-li tyto podmínky splněny, k tomu, aby byl obnoven soulad dotčeného stavu s unijním právem (rozsudek ze dne 6. října 2015, *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 30 a citovaná judikatura).
- 43 Pokud jde konkrétně o požadavky vyplývající ze zásady rovnocennosti, které se jako jediné týká tato otázka, přísluší vnitrostátnímu soudu, aby s ohledem na procesní podmínky žalob použitelné ve vnitrostátním právním řádu ověřil dodržování této zásady s ohledem na předmět, důvod a základní prvky dotčených žalob (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. září 2018, *EOS KSI Slovensko*, C-448/17, EU:C:2018:745, bod 40, a ze dne 17. května 2022, *Unicaja Banco*, C-869/19, EU:C:2022:397, bod 23).
- 44 V kontextu věci v původním řízení toto ověření vyžaduje, aby bylo přezkoumáno, zda v případě, že vnitrostátní právo přiznává jednotlivcům právo podat návrh na obnovu řízení ukončeného pravomocným rozsudkem vydaným na základě ustanovení vnitrostátního práva, nebo na základě určitého výkladu takového ustanovení, jež bylo pozdějším nálezem Ústavního soudu (*Trybunał Konstytucyjny*) prohlášeno za neslučitelné s polskou Ústavou nebo jinou normou vyšší právní síly, je třeba jednotlivcům přiznat rovnocenné právo, pokud z výkladového rozhodnutí o předběžné otázce, které bylo Soudním dvorem vyhlášeno až po vydání tohoto pravomocného rozsudku, vyplývá, že byl tento rozsudek vydán na základě ustanovení vnitrostátního práva, které je neslučitelné s unijním právem, nebo na základě výkladu takového ustanovení. Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 54 svého stanoviska, uvedené ověření vede v konečném důsledku k určení, zda lze mezi takovými nálezy tohoto Ústavního soudu a příslušným rozhodnutím Soudního dvora konstatovat rovnocennost.
- 45 V tomto ohledu a s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, se s ohledem na čl. 188 odst. 1 a čl. 190 odst. 4 polské Ústavy, jakož i na informace poskytnuté tímto soudem jeví, že předmětem opravného prostředku podaného k Ústavnímu soudu (*Trybunał Konstytucyjny*) je dosáhnout toho, aby tento soud rozhodl o platnosti ustanovení vnitrostátního práva nebo

o určitém výkladu takového ustanovení. Důvod takového opravného prostředku spočívá v údajné neslučitelnosti tohoto ustanovení nebo tohoto výkladu s touto Ústavou nebo jinými normami vyšší právní síly.

- 46 Kromě toho se lze domnívat, že zásadním prvkem tohoto řízení je účinek nálezu, jímž Ústavní soud (Trybunał Konstytucyjny) v případě, že opravnému prostředku vyhoví, konstatuje nesoulad napadeného ustanovení vnitrostátního práva s polskou Ústavou nebo jinou normou vyšší právní síly. Podle informací uvedených v předkládacím rozhodnutí totiž dotčené ustanovení v důsledku takového nálezu Ústavního soudu (Trybunału Konstytucyjnego) přestává být závazné. Vzhledem k tomu, že čl. 190 odst. 1 této Ústavy stanoví, že nálezy tohoto soudu jsou závazné pro všechny orgány a osoby a jsou konečné, má takový nález podle všeho za následek odstranění tohoto ustanovení z vnitrostátního právního řádu.
- 47 Z těchto informací rovněž vyplývá, že právo každého jednotlivce stanovené v čl. 190 odst. 4 polské Ústavy a v článku 401¹ občanského soudního řádu napadnout pravomocný rozsudek, jenž byl vydán na základě ustanovení vnitrostátního práva, které bylo pozdějším nálezem Ústavního soudu (Trybunał Konstytucyjny) prohlášeno za neslučitelné s touto Ústavou nebo jinou normou vyšší právní síly, vyplývá ze ztráty závaznosti tohoto ustanovení, neboť tento rozsudek postrádá v důsledku vydání tohoto nálezu právní základ.
- 48 S výhradou ověření, které musí v tomto ohledu provést předkládající soud, jenž negativní výkladový nález připodobňuje k nálezům, kterým je za neslučitelné s polskou Ústavou nebo jinou normou vyšší právní síly prohlášeno určité ustanovení vnitrostátního práva, se zdá, že je-li před Ústavním soudem (Trybunał Konstytucyjny) zpochybňován určitý výklad takového ustanovení, má nález tohoto soudu, kterým je tento výklad prohlášen za neslučitelný s touto Ústavou nebo jinou normou vyšší právní síly, *per analogiam* za následek zbavení uvedeného výkladu *ipso facto* jeho působivosti rozsudek odůvodnit.
- 49 Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 78 a 88 svého stanoviska, zdá se, že nálezy Ústavního soudu (Trybunał Konstytucyjny) uvedené v bodech 46 až 48 tohoto rozsudku podle všeho obsahují závěr o nesouladu dotčeného ustanovení vnitrostátního práva nebo určitého výkladu takového ustanovení s polskou Ústavou nebo jinou normou vyšší právní síly. Takový závěr nevyžaduje přijetí následného soudního rozhodnutí a v jeho důsledku toto ustanovení nebo tento výklad přestávají být závazné a uvedené ustanovení je odstraněno z vnitrostátního právního řádu, což má za přímý následek skutečnost, že pravomocný rozsudek, který byl vydán na základě uvedeného ustanovení nebo uvedeného výkladu, postrádá právní základ.
- 50 V tomto ohledu se přitom výkladová rozhodnutí o předběžné otázce liší od dotčených nálezů Ústavního soudu (Trybunał Konstytucyjny). Je totiž nesporné, že i když je úkolem Soudního dvora poskytnout závazný výklad unijního práva, důsledky, které z tohoto výkladu vyplývají pro konkrétní případ, spadají do pravomoci vnitrostátních soudů.
- 51 V tomto ohledu je třeba připomenout, že řízení o předběžné otázce upravené v článku 267 SFEU nastoluje dialog mezi jednotlivými soudy, konkrétně mezi Soudním dvorem a soudy členských států, jehož cílem je zajistit jednotný výklad unijního práva, čímž se umožňuje zaručit jeho soudržnost, plný účinek a autonomii a v konečném důsledku i specifický charakter práva zavedeného Smlouvami (rozsudek ze dne 6. října 2021, Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, bod 27, jakož i citovaná judikatura).

- 52 Systém zakotvený v tomto článku tudíž zavádí přímou spolupráci mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, v jejímž rámci se tyto soudy úzce podílejí na správném použití a jednotném výkladu unijního práva, jakož i na ochraně práv přiznaných tímto právním řádem jednotlivcům (rozsudek ze dne 6. října 2021, *Conorzio Italian Management a Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, bod 29, jakož i citovaná judikatura).
- 53 V rámci této spolupráce poskytuje Soudní dvůr vnitrostátním soudům jakožto soudům pověřeným uplatňováním unijního práva výklad unijního práva, jenž je pro ně nezbytný k vyřešení sporu, který mají rozhodnout (rozsudek ze dne 6. října 2021, *Conorzio Italian Management a Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, bod 30, jakož i citovaná judikatura).
- 54 Kromě toho, jak bylo připomenuto v bodě 31 tohoto rozsudku, je v rámci řízení upraveného v článku 267 SFEU, které je založeno na jasném rozdělení funkcí mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, příslušný zejména k výkladu a uplatňování vnitrostátního práva pouze vnitrostátní soud. Z toho vyplývá, že použití výkladu, jenž Soudní dvůr podal v odpovědi na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou mu předkládající soud předložil, spadá v řízení před předkládajícím soudem do odpovědnosti tohoto soudu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. července 2022, *F. Hoffmann-La Roche a další*, C-261/21, EU:C:2022:534, bod 55).
- 55 V rámci řízení o předběžné otázce tak Soudnímu dvoru nepřísluší, aby se vyjadřoval ke slučitelnosti vnitrostátního ustanovení s unijním právem. Je na předkládajícím soudu, aby provedl toto posouzení ve světle výkladu poskytnutého Soudním dvorem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. dubna 2021, *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 30 a citovaná judikatura).
- 56 Proto na rozdíl od dotčených nálezů Ústavního soudu (*Trybunał Konstytucyjny*), kterými tento soud prohlašuje určité ustanovení vnitrostátního práva, nebo určitý výklad takového ustanovení za neslučitelný s polskou Ústavou nebo jinou normou vyšší právní síly, mají výkladová rozhodnutí Soudního dvora o předběžné otázce za cíl poskytnout výklad unijního práva, který je pro vnitrostátní soud nezbytný k vyřešení sporu, jenž má rozhodnout. Pokud jde o případnou neslučitelnost ustanovení vnitrostátního práva, nebo určitého výkladu takového ustanovení s unijním právem, která je zkoumána v řízení před vnitrostátním soudem, jakož i důsledky této případné neslučitelnosti, posouzení a zjištění, která je třeba v tomto ohledu učinit ve světle výkladového rozhodnutí o předběžné otázce, spadají v konečném důsledku do pravomoci tohoto vnitrostátního soudu s ohledem na rozdělení funkcí, které charakterizuje řízení, v němž Soudní dvůr rozhoduje o výkladu unijního práva na základě článku 267 SFEU.
- 57 V tomto ohledu je třeba připomenout, že taková posouzení a zjištění budou pravděpodobně záviset nejen na tom, zda má dotčené ustanovení unijního práva přímý účinek, neboť pouze ustanovení tohoto práva, které má takový účinek, se lze jako takového dovolávat v rámci sporu, na který se vztahuje unijní právo, aby bylo na základě zásady přednosti tohoto práva vyloučeno použití ustanovení vnitrostátního práva, které je s ním v rozporu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. června 2019, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, body 61 a 62), ale rovněž na možnosti vyložit dotčenou vnitrostátní normu v souladu s unijním právem. Podle zásady konformního výkladu vnitrostátního práva je totiž vnitrostátní soud povinen vykládat vnitrostátní právo v co možná největším rozsahu v souladu s požadavky unijního práva (rozsudek ze dne 24. června 2019, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, bod 55).

- 58 Z toho vyplývá, že s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, se zdá, že dosah nálezů Ústavního soudu (Trybunał Konstytucyjny), kterým je za neslučitelné s polskou Ústavou nebo jinou normou vyšší právní síly prohlášeno ustanovení vnitrostátního práva, nebo určitý výklad takového ustanovení, se liší od dosahu výkladového rozhodnutí Soudního dvora o předběžné otázce, v tom, že se v takovém rozhodnutí Soudní dvůr, vykládající unijní právo, přímo nevyjadřuje k případné neslučitelnosti ustanovení vnitrostátního práva ani výkladu takového ustanovení s unijním právem, neboť o této otázce musí s konečnou platností rozhodnout předkládající soud.
- 59 Na první otázku je tudíž třeba odpovědět tak, že čl. 4 odst. 3 SEU a zásada rovnocennosti musí být vykládány v tom smyslu, že pokud mimořádný opravný prostředek zavedený vnitrostátním procesním ustanovením umožňuje jednotlivci podat návrh na obnovu řízení – které skončilo pravomocným rozsudkem – z důvodu pozdějšího nálezů Ústavního soudu dotýkajícího členského státu, kterým je za neslučitelné s Ústavou nebo jinou normou vyšší právní síly prohlášeno ustanovení vnitrostátního práva, na jehož základě byl tento rozsudek vydán, nebo určitý výklad takového ustanovení, nevyžadují, aby bylo možné tento návrh na obnovu řízení podat i z důvodu vydání výkladového rozhodnutí o předběžné otázce, pokud konkrétní důsledky takového nálezů tohoto Ústavního soudu dotýkající se tohoto ustanovení vnitrostátního práva, na jehož základě je vydáván uvedený pravomocný rozsudek, nebo výkladu tohoto ustanovení vyplývají přímo z tohoto nálezů.

K druhé otázce

- 60 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda zásada konformního výkladu vnitrostátního práva musí být vykládána v tom smyslu, že ustanovení vnitrostátního práva zavádějící mimořádný opravný prostředek, jenž umožňuje účastníkovi řízení, kterému byla z důvodu porušení práva odňata možnost jednat před soudem, podat návrh na obnovu řízení ukončeného pravomocným rozsudkem, musí být vykládáno široce tak, aby byla do působnosti tohoto ustanovení zahrnuta situace, kdy soud, který pravomocným rozsudkem pro zmeškání vyhověl žalobě poskytovatele vycházející ze smlouvy uzavřené se spotřebitelem, v rozporu s povinnostmi, které mu ukládá směrnice 93/13, z úřední povinnosti nezkoumal, zda tato smlouva neobsahuje případná zneužívající ujednání.
- 61 Je třeba připomenout, že zásada konformního výkladu vnitrostátního práva je inherentní systému Smluv v tom, že umožňuje, aby vnitrostátní soudy v rámci svých pravomocí zajistily plnou účinnost unijního práva při rozhodování sporu, který jim byl předložen (rozsudek ze dne 21. ledna 2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, bod 61 a citovaná judikatura).
- 62 Podle této zásady s ohledem na všechna pravidla vnitrostátního práva a při uplatnění jím uznaných výkladových metod přísluší vnitrostátním soudům rozhodnout, zda a v jakém rozsahu je možné vykládat ustanovení vnitrostátního práva v souladu s relevantními ustanoveními unijního práva (rozsudek ze dne 17. dubna 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, bod 71 a citovaná judikatura).
- 63 Uvedená zásada má určité meze. Povinnost vnitrostátních soudů přihlížet k obsahu unijního práva, pokud vykládají a používají relevantní pravidla vnitrostátního práva, je tak omezena obecnými právními zásadami a nemůže sloužit jako základ pro výklad vnitrostátního práva *contra legem* (rozsudek ze dne 18. ledna 2022, Thelen Technopark Berlin, C-261/20, EU:C:2022:33, bod 28 a citovaná judikatura).

- 64 S ohledem na skutečnost, že k výkladu vnitrostátního práva jsou v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 31 tohoto rozsudku příslušné pouze vnitrostátní soudy, je na předkládajícím soudu, aby posoudil, zda je výklad čl. 401 odst. 2 občanského soudního řádu, který zamýšlí podat, s ohledem na meze uvedené v předchozím bodě možný, či nikoli. Soudnímu dvoru však přísluší poskytnout tomuto soudu s ohledem na skutečnosti uvedené v předkládacím rozhodnutí určitá užitečná vodítka.
- 65 Pokud jde o vnitrostátní judikaturu týkající se důvodu obnovy dotčeného řízení uvedenou předkládajícím soudem, podle níž se skutečnost, že byla účastníkovi řízení ve smyslu čl. 401 bodu 2 občanského soudního řádu odňata možnost jednat před soudem z důvodu porušení práva, týká pouze porušení procesních pravidel, je třeba uvést, že požadavek konformního výkladu vnitrostátního práva ukládá vnitrostátním soudům zejména povinnost změnit případně ustálenou judikaturu, vychází-li z výkladu vnitrostátního práva, který je neslučitelný s cíli směrnice. Vnitrostátní soud se proto nemůže platně domnívat, že dotčené ustanovení vnitrostátního práva nelze vyložit v souladu s unijním právem pouze z toho důvodu, že toto ustanovení bylo předtím konstantně vykládáno v rozporu s unijním právem (rozsudek ze dne 6. listopadu 2018, Bauer a Willmeroth, C-569/16 a C-570/16, EU:C:2018:871, bod 68, jakož i citovaná judikatura).
- 66 V každém případě je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury povinnost posoudit z úřední povinnosti zneužívající povahu některých ujednání obsažených ve spotřebitelské smlouvě je procesním požadavkem, kterým jsou vázány soudní orgány (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. listopadu 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 a C-483/18, EU:C:2019:930, bod 74 a citovaná judikatura).
- 67 Z informací obsažených v předkládacím rozhodnutí kromě toho vyplývá, že úvahy předkládajícího soudu, z nichž vychází jeho druhá otázka, se týkají nejen skutečnosti, že soud prvního stupně vydal rozsudek pro zmeškání pouze na základě směnky vystavené FY a oznámení společnosti Profi Credit Polska o výpovědi úvěrové smlouvy uzavřené s FY, aniž zkoumal případnou zneužívající povahu ujednání této smlouvy, ale také procesních podmínek pro výkon práva podat proti takovému rozsudku odvolání.
- 68 V tomto ohledu z judikatury Soudního dvora vyplývá, že řízení před soudem prvního stupně musí být posuzováno jako celek, rovněž s přihlédnutím k právu FY podat proti tomuto rozsudku odvolání (v tomto smyslu viz rozsudek Profi Credit Polska I, bod 54).
- 69 Ve věci v původním řízení je třeba poznamenat, že procesní podmínky pro podání odvolání proti rozsudku pro zmeškání, jak jsou popsány předkládajícím soudem, a sice dodržení lhůty pro podání odvolání v délce dvou týdnů, povinnost okamžitě vznést všechny námitky a nároky, povinnost nést náklady rovnající se polovině nákladů řízení a neexistence odkladného účinku podání odvolání, vykazují značnou podobnost s procesními podmínkami zkoumanými Soudním dvorem v bodech 64 až 68 rozsudku Profi Credit Polska I, přičemž Soudní dvůr v bodě 70 tohoto rozsudku rozhodl, že takové podmínky mohou vyvolat nezanedbatelné riziko, že dotyční spotřebitelé odvolání nepodají.
- 70 Je tedy na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda lze podmínky dotčené ve věci v původním řízení, které neumožňují zajistit dodržování práv, jež spotřebiteli přiznává směrnice 93/13, přirovnat k situaci, která spočívá v nemožnosti účastníka řízení jednat před soudem z důvodu porušení práva ve smyslu čl. 401 odst. 2 občanského soudního řádu.

- 71 Je však třeba poznamenat, že uznání práva na obnovu řízení ukončeného pravomocným rozsudkem na základě zásady konformního výkladu vnitrostátního práva nelze za takových okolností, jako jsou okolnosti ve věci v původním řízení, *a priori* považovat za jediný prostředek, který může spotřebiteli zaručit ochranu zamýšlenou směrnicí 93/13.
- 72 V tomto ohledu je třeba připomenout, že vzhledem k nerovnému postavení, v němž se spotřebitel nachází vůči prodávajícímu nebo poskytovateli, čl. 6 odst. 1 této směrnice stanoví, že zneužívající ujednání nejsou pro spotřebitele závazná. Jedná se o kogentní ustanovení, které má nahradit formální rovnováhu, již smlouva nastoluje mezi právy a povinnostmi smluvních stran, rovnováhou skutečnou, která má obnovit rovnost mezi smluvními stranami (rozsudek ze dne 17. května 2022, Ibercaja Banco, C-600/19, EU:C:2022:394, bod 36 a citovaná judikatura). Toto ustanovení musí být považováno za normu, která je rovnocenná vnitrostátním předpisům, jež jsou ve vnitrostátním právním řádu kogentní (rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další, C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 54, jakož i citovaná judikatura).
- 73 Kromě toho vzhledem k povaze a významu veřejného zájmu na ochraně spotřebitelů směrnice 93/13 ukládá členským státům povinnost – jak vyplývá z jejího čl. 7 odst. 1 ve spojení s jejím dvacátým čtvrtým bodem odůvodnění – zajistit odpovídající a účinné prostředky „zabraňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli“ (rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Gutiérrez Naranjo a další, C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 56, jakož i citovaná judikatura).
- 74 V tomto ohledu unijní právo neharmonizuje řízení použitelná při přezkumu případně zneužívající povahy smluvního ujednání, takže tato řízení spadají na základě zásady procesní autonomie členských států do působnosti vnitrostátních právních řádů těchto států, avšak za podmínky, že jsou v souladu se zásadami rovnocennosti a efektivity (v tomto smyslu viz rozsudek Profi Credit Polska I, bod 57 a citovaná judikatura).
- 75 V projednávaném případě ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, nevyplývá, že by zásada rovnocennosti mohla vyžadovat použití čl. 401 odst. 2 občanského soudního řádu za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení. Nic totiž nenavádí tomu, že by toto ustanovení bylo použitelné v případě, kdy nebyl z úřední povinnosti vznesen důvod založený na kogentní vnitrostátní normě, se kterou musí být považován za rovnocenný čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13, jak bylo připomenuto v bodě 72 tohoto rozsudku.
- 76 Pokud jde o zásadu efektivity, je třeba zdůraznit, že povinnost členských států zajistit účinnost práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, s sebou nese zejména pro práva vyplývající ze směrnice 93/13 požadavek účinné soudní ochrany zakotvený rovněž v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie, který platí zejména pro procesní podmínky soudních řízení založených na takových právech (rozsudek ze dne 22. dubna 2021, Profi Credit Slovakia, C-485/19, EU:C:2021:313, bod 54 a citovaná judikatura).
- 77 Pokud by v této souvislosti předkládající soud dospěl ve věci v původním řízení zejména s ohledem na skutečnosti uvedené v bodech 67 až 69 tohoto rozsudku k závěru, že procesní podmínky pro výkon práva podat odvolání proti rozsudku pro zmeškání neumožňují zajistit dodržování práv, která spotřebiteli přiznává směrnice 93/13, znamenalo by to, že toto řízení není v souladu s právem spotřebitele na účinnou právní ochranu.

- 78 Pokud by tedy měl předkládající soud za to, že situace dotčená ve věci v původním řízení nemůže spadat pod důvod obnovy občanskoprávního řízení stanovený v čl. 401 odst. 2 občanského soudního řádu, jenž se týká nemožnosti účastníka řízení jednat před soudem z důvodu porušení práva, bylo by třeba mít za to, že spotřebitel, jako je FY, musí mít k dispozici jiný opravný prostředek, aby mu byla účinně zaručena ochrana zamýšlená směrnicí 93/13. Překážka věci pravomocně rozsouzené, která se váže k rozsudku pro zmeškání vydanému bez zkoumání případné zneužívající povahy ujednání dotčené smlouvy, tomu nemůže bránit.
- 79 Je přitom třeba poznamenat, že z judikatury Soudního dvora vyplývá, že dodržování práv zaručených touto směrnicí musí být možné zajistit případně i v rámci řízení o výkonu rozhodnutí nebo též po jeho ukončení.
- 80 Pokud totiž prodávající nebo poskytovatel získal proti spotřebiteli exekuční titul na základě smlouvy uzavřené s tímto spotřebitelem, aniž byla zkoumána případná zneužívající povaha všech nebo části ujednání této smlouvy, zásada efektivity znamená, že soud rozhodující o výkonu tohoto exekučního titulu může tento přezkum případně provést z úřední povinnosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. února 2016, Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, bod 55).
- 81 Je bez významu, že neprovedení předchozího přezkumu takových ujednání vyplývá, stejně jako ve věci, v níž byl vydán rozsudek uvedený v bodě 80 tohoto rozsudku, z nedostatku pravomoci orgánu, který vydal exekuční titul, k provedení tohoto přezkumu nebo, jako ve věci v původním řízení, z neprovedení takového přezkumu soudem, který vydal rozsudek pro zmeškání, jenž byl okamžitě vykonatelný, v kombinaci s potenciálně příliš omezující povahou podmínek pro výkon práva podat odvolání proti tomuto rozsudku. Bez účinného přezkumu případné zneužívající povahy ujednání dotčené smlouvy totiž nelze zaručit dodržování práv přiznaných směrnicí 93/13 (rozsudek Profi Credit Polska I, bod 62).
- 82 Je však třeba zdůraznit, že plná účinnost ochrany spotřebitele zamýšlená směrnicí 93/13 v takové situaci kromě toho vyžaduje, aby bylo možné řízení o výkonu rozhodnutí přerušit, a to případně za podmínek, které nemohou spotřebitele odradit od podání opravného prostředku a trvání na něm do doby, než příslušný soud provede přezkum případné zneužívající povahy ujednání dotčené smlouvy (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 17. července 2014, Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 27, jakož i citovaná judikatura, a ze dne 17. května 2022, Impuls Leasing România, C-725/19, EU:C:2022:396, bod 60).
- 83 Mimoto v situaci, kdy řízení o výkonu rozhodnutí skončilo, musí být spotřebiteli v souladu s čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 ve spojení se zásadou efektivity umožněno namítnout zneužívající povahu smluvních ujednání v rámci samostatného následného řízení, aby mohl účinně a v plném rozsahu uplatnit svá práva na základě této směrnice, s cílem získat náhradu finanční škody vzniklé uplatněním těchto ujednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. května 2022, Ibercaja Banco, C-600/19, EU:C:2022:394, bod 58).
- 84 Za těchto podmínek je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že zásada konformního výkladu vnitrostátního práva musí být vykládána v tom smyslu, že přísluší vnitrostátnímu soudu, aby posoudil, zda ustanovení vnitrostátního práva zavádějící mimořádný opravný prostředek, jenž umožňuje účastníku řízení, kterému byla z důvodu porušení práva odňata možnost jednat před soudem, podat návrh na obnovu řízení ukončeného pravomocným rozsudkem, může být vykládáno široce tak, aby byla do působnosti tohoto ustanovení zahrnuta situace, kdy soud, který pravomocným rozsudkem pro zmeškání vyhověl žalobě poskytovatele vycházející ze smlouvy uzavřené se spotřebitelem, v rozporu s povinnostmi, které mu ukládá směrnice 93/13, z úřední

povinnosti nezkoumal, zda tato smlouva neobsahuje případná zneužívající ujednání, a stav, ve kterém se ukazuje, že procesní podmínky pro výkon práva tohoto spotřebitele podat odvolání proti tomuto rozsudku pro zmeškání jsou takové, že mohou vyvolat nezanedbatelné riziko, že se uvedený spotřebitel tohoto práva vzdá, a že tak neumožňují zajistit dodržování práv, která spotřebiteli přiznává tato směrnice. Pokud je takový extenzivní výklad nemyšlitelný z důvodu mezí, které představují obecné právní zásady a nemožnost výkladu *contra legem*, zásada efektivity vyžaduje, aby dodržování těchto práv bylo zajištěno v rámci řízení o výkonu tohoto rozsudku pro zmeškání nebo v rámci samostatného následného řízení.

K nákladům řízení

- 85 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

1) Článek 4 odst. 3 SEU a zásada rovnocennosti

musí být vykládány v tom smyslu, že

pokud mimořádný opravný prostředek zavedený vnitrostátním procesním ustanovením umožňuje jednotlivci podat návrh na obnovu řízení – které skončilo pravomocným rozsudkem – z důvodu pozdějšího nálezů Ústavního soudu dotyčného členského státu, kterým je za neslučitelné s Ústavou nebo jinou normou vyšší právní síly prohlášeno ustanovení vnitrostátního práva, na jehož základě byl tento rozsudek vydán, nebo určitý výklad takového ustanovení, nevyžadují, aby bylo možné tento návrh na obnovu řízení podat i z důvodu vydání rozhodnutí Soudního dvora o předběžné otázce týkající se výkladu unijního práva podle článku 267 SFEU, pokud konkrétní důsledky takového nálezů tohoto Ústavního soudu dotýkající se tohoto ustanovení vnitrostátního práva, na jehož základě je vydáván uvedený pravomocný rozsudek, nebo výkladu tohoto ustanovení vyplývají přímo z tohoto nálezů.

2) Zásada konformního výkladu vnitrostátního práva

musí být vykládána v tom smyslu, že

přísluší vnitrostátním soudům, aby posoudil, zda ustanovení vnitrostátního práva zavádějící mimořádný opravný prostředek, jenž umožňuje účastníku řízení, kterému byla z důvodu porušení práva odňata možnost jednat před soudem, podat návrh na obnovu řízení ukončeného pravomocným rozsudkem, může být vykládáno široce tak, aby byla do působnosti tohoto ustanovení zahrnuta situace, kdy soud, který pravomocným rozsudkem pro zmeškání vyhověl žalobě prodávajícího nebo poskytovatele vycházející ze smlouvy uzavřené se spotřebitelem, v rozporu s povinnostmi, které mu ukládá směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách, z úřední povinnosti nezkoumal, zda tato smlouva neobsahuje případná zneužívající ujednání, a stav, ve kterém se ukazuje, že procesní podmínky pro výkon práva tohoto spotřebitele podat

odvolání proti tomuto rozsudku pro zmeškání jsou takové, že mohou vyvolat nezanedbatelné riziko, že se uvedený spotřebitel tohoto práva vzdá, a že tak neumožňují zajistit dodržování práv, která spotřebiteli přiznává tato směrnice. Pokud je takový extenzivní výklad nemyslitelný z důvodu mezí, které představují obecné právní zásady a nemožnost výkladu *contra legem*, zásada efektivity vyžaduje, aby dodržování těchto práv bylo zajištěno v rámci řízení o výkonu tohoto rozsudku pro zmeškání nebo v rámci samostatného následného řízení.

Podpisy